

ՀԱՅԿԱԿ-Ի ԱԳԻՏՊՐՈՊ ԲԱԺԻՆ

4000

ԼԵՆԻՆԻԶՄԻ ԾՐԱԳԻՐ

(Կուսխորհրդային դպրոցների յեվ առարկայական
ու. քեմասիկ խմբակների համար)

3 K 7
L-35

ՊԵՏԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿԶՈՒԹՅՈՒՆ

ՅԵՐԵՎԱՆ — 1929

2255
48

10.09.2013

347
L-35

30 JUN 2005

Ա Ռ Ա Ջ Ա Բ Ա Ն

Սովորաբար լենինիզմի ծրագիրն իր մեջ ընդգրկում է 7—8 պրոբլեմ, այսինքն՝ 1) մարքսիզմ-լենինիզմ, 2) պրոլետարական հեղափոխության տեսություն, 3) պրոլետարական դիկտատուրայի տեսություն, 4) ագրարային-գյուղացիական խնդիր, 5) ազգային-զաղուծային խնդիր, 6) սոցիալիզմի կառուցման տեսություն, 7) կուսակցության թեորիան և 8) կուլտուրական հեղափոխության պրոբլեմ:

Այս ծրագիրը տարբերվում է հիշյալ ծրագրից նրանով, վոր նախ սեղմվում է ծրագիրը և, վոր ամենակարևորն է, լենինիզմի հիմնական բնորոշչի կարևոր պրոբլեմները համարվում են ծրագրի հիմնական բովանդակությունը: Այդ պրոբլեմներն են՝ 1) պրոլետարական հեղափոխության և պրոլետարիատի դիկտատուրայի տեսությունները և 2) կուսակցության թեորիան:

Լենինիզմի մնացած պրոբլեմները, վորպես յենթակա խնդիրներ թված առաջին հիմնական պրոբլեմների՝ քննվում և ուսումնասիրվում են հենց նույն թված առաջին պրոբլեմների հետ: (Գյուղացիական, ազգային, սոցիալիզմի կառուցման և այլ խնդիրները, վորպես յենթակա խնդիր՝ քննվում են պրոլետարական հեղափոխության և դիկտատուրայի խնդիր-

Հրատ. № 1121

ՊԵՏՂԱՏԻ ՅԵՐԿՐՈՐԴ ՏՊԱՐԱՆ ՅԵՐԵՎԱՆՈՒՄ

Գրառեպ. № 2874(բ)

Պատվեր № 1183

Տիր. 1200

ների հետ)։ Այն ընկերներին համար (թեմատիկ խմբերի), վորոնք, բացի վերոհիշյալից, ցանկանում են խորն ուսումնասիրել ազգային կամ գյուղացիական խնդիրները՝ շուտով կհրատարակվեն լրացուցիչ թեմատիկ ծրագրեր։

Այն ընկերներին, վորոնք առաջին անգամ են սկսել լենինիզմի սիստեմատիկ ուսումնասիրությունը, խորհուրդ է տրվում իրենց պարապմունքների համար հիմք ընդունել ընկ. Ստալինի «Լենինիզմի խնդիրները» գիրքը։ Հայերեն այդ գիրքը հրատարակված է 2 մասով, «Լենինիզմի խնդիրների շուրջը» և «Լենինի ու լենինիզմի մասին» վերնագրերով։

Այն ընկերներին, վորոնք մինչև այժմ անսխառն ուսումնասիրել են լենինիզմը, խորհուրդ է տրվում, բացի Ստալինի՝ լենինիզմի մասին ձեռնարկից (վորը դարձյալ պիտի լինի հիմք ուսումնասիրելու լենինիզմը), ոգտվել Լենինի զրկածքներով։

Լենինիզմն ուսումնասիրող խմբակների ղեկավարներին խորհուրդ է տրվում, հաշվի առնելով խմբակի անդամների պատրաստակամության մակարդակը, կրճատել գրականությունը (ցույց տալով Ստալինից, Լենինից և Մարքս-Ենգելսի գլխավոր, կարևոր զրկածքներին)։

Ներքև հիշված չերեք թեմաների համար գրականությունը կարելի չէ համարել մեր խմբակների համար մաքսիմում։ Նույն գրականությունը խորհուրդ է տրվում ոգտագործել և խմբակի ղեկավարներին։

Այս ծրագիրը կարելի չէ ոգտագործել առարկայական և այլ թեմատիկ ուսումնասիրողների, կուսգործների և զանազան կուրսերի համար։

Գրականությունը լենինիզմի պրոբլեմների մշակման համար ցույց է տրված ուսանողներին լեզվով։ Հայերեն գրականությունից կարելի չէ հեշտությամբ ոգտվել, վորովհետև գրականությունը նշանակված է վոչ միայն ըստ յերեսների, այլև ըստ հեղինակի ու հոգվածների անունների։

Խորհուրդ է տրվում վերցնել Լենինի, Ստալինի և այլոց հայերեն ունեցած հրատարակություններից այն, ուր հիշված են հիշյալ հոգվածները։

ՀԿ (բ) Կ Կ ԱՊՄ-ԲԱԺԻՆ

I ԹԵՄԱ

ՊՐՈԼԵՏԱՐԱԿԱՆ ՇԵՂԱՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆ

1. Կապիտալիզմի հիմնական հակասությունները յեվ պրոլետարական հեղափոխությունը

Կապիտալիզմի հիմնական հակասությունները, նրանց աճումն ու սրումը կապիտալիզմի զարգացմամբ և կապիտալիստական հարաբերությունների պայմաններում դրանց լուծելու անհնարությունը: Կապիտալիզմի հակասությունների առավելագույն ցայտուն արտահայտությունն ու խորացումն իմպերիալիզմի որով: Դասակարգային ճնշման ծայրահեղություն հասցնելը, կապիտալիստական պետությունների ներքին պայքարի սրումը և իմպերիալիստական պատերազմների անխուսափելիությունը—վորպես կապիտալիզմի ընդհանուր ճգնաժամի արտահայտություն: Արտադրողական ուժերի և արտադրական հարաբերությունների հակասությունները կապիտալիստական հասարակություն մեջ:

Պրոլետարական հեղափոխությունը վորպես կապիտալիստական հասարակարգի հիմնական հակասությունները լուծելու միակ հնարավոր ուղին: Իմպերիալիզմը վորպես կապիտալիզմի հատուկ աստիճանը՝ վորպես փտող և մահացող կապիտալիզմ:

Լենինի ուսմունքն իմպերիալիզմի մասին, վորպես պրոլետարական հեղափոխութեան նախորդակի և ուրա-իմպերիալիզմի կառուցկիական թեորիան, Պրոլետարական հեղափոխութեան որչեպիւմ և սուբյեկտիւմ նախադրյալները, Ռեֆորմը և հեղափոխութունը Մարքսի և Լենինի առաջադրութեամբ՝ մեկ կողմից և Զ-րդ Ինտերնացիոնալի ռեվիզիոնիստների ձեռնարկմամբ՝ մյուս կողմից: Լենինի տեսակետը ռեֆորմիստների և հեղափոխութեան փոխհարաբերութեան մասին մինչև պրոլետարիատի հաղթանակը և այդ հաղթանակից հետո: Պրոլետարական հեղափոխութեան հիմնական խնդիրները և ծրագիրը—բուրժուազիայի տիրակալութեան տապալումը և բուրժուական պետական մեքենայի խորտակումը, պրոլետարիատի դիկտատուրա հաստատելը և սոցիալիզմի կառուցումը:

Պրոլետարական հեղափոխութեան միջադպիքն ընդլթը: Պրոլետարական հեղափոխութեան կազմակերպատնտեսական խնդիրների յուրահատուկ ընդլթը բուրժուական հեղափոխութեան համեմատութեամբ, նկատի առնելով սոցիալիստական և կապիտալիստական հասարակարգերի հասունանալու առանձնահատկութիւնները: Պրոլետարական հեղափոխութիւնը և կուլտուրական հեղափոխութեան պրոբլեմը:

2. Պրոլետարական հեղափոխութեան ճարձիք ուժերը

Պրոլետարիատը վորպես պրոլետարական հեղափոխութեան հիմնական շարժիչ ուժ և կազմակերպող: Պրոլետարիատի հեգեմոնիան պրոլետարական հեղափոխութեան մեջ, վորպես նրա հեղափոխական տարրերի հեգեմոնի: Բանվոր զսակարգի առանձին շեք-

տերի վարակվելը սոցիալ-իմպերիալիզմից և նրանց վերածվելը բուրժուազիայի սոցիալական հենարանի: Գյուղացիութեան տարբեր խավերի գերը պրոլետարական հեղափոխութեան մեջ: Մարքսի և Ենգելսի կարծիքը Լասսալի հայացքների ուղարկողնիզմի մասին գյուղացիութեան վերաբերմամբ, վորպես մեկամբողջական ռեակցիոն մասսայի: Հեղափոխութեան մեջ գյուղացիութեան ունենալիք գերի մասին Լասսալի հայացքների լրումը իդեմա մենշեիզմի և արոցկիզմի և լենինի պայքարն այդ տեսակետների դեմ: Լենինի տեսակետը գյուղացիութեան և նրա առանձին խավերի գերի մասին պրոլետարական հեղափոխութեան մեջ, վորպես տեսական պրոցեսի: Կոմիւնտերնի ծրագիրը գյուղացիութեան զանազան խավերի գերի վերաբերմամբ պրոլետարական հեղափոխութեան մեջ:

3. Պրոլետարական հեղափոխութեան հաղթանակի ճակի ճախագրյալներն ու պայմանները

Պրոլետարական հեղափոխութեան ընդհանուր և առմիջական նախադրյալները: Հեղափոխական կացութիւնը և դրա հեղափոխութեան վերածվելու պայմանները: Կուսակցութեան դերն ու նշանակութիւնը պրոլետարական հեղափոխութեան մեջ: Զինված ապրտամբութիւնը և հեղափոխութիւնը: Պրոլետարական հեղափոխութեան ռազմական ծրագիրը: Պրոլետարական հեղափոխութեան հաղթանակի պայմանները: Մարքսի և Ենգելսի կարծիքը խաղաղ ճանապարհով դեպի սոցիալիզմ անցնելու հնարավորութեան մասին XIX դարի 70-ական թվականների Անգլիայում և Ամերիկայում: Լենինի կարծիքն այդ հնարավորութեան

վերացման մասին իմպերիալիզմի և պրոլետարական հեղափոխության հպոխալում: Պրոլետարական հեղափոխության պրոբլեմը կապիտալիզմի վերընթաց և իջնող զարգացման պայմաններում ըստ Մարքսի, Ենգելսի և Լենինի ձևակերպման: Կապիտալիզմի և պրոլետարիատի հասունության խնդիրը պրոլետարական հեղափոխության համար, ինչպես արդյունաբերական կապիտալիզմի հպոխալում (Պարիզյան Կոմունայի որինակով), այնպես էլ իմպերիալիզմի հպոխալում: Լենինի տեսակետը հեղափոխական ճանապարհով սոցիալիզմի նախադրյալներ նվաճելու մասին համեմատաբար հետաձևաց կապիտալիստական յերկրներում:

4. Պրոլետարական հեղափոխությունը յեվ Երա ու բուրժուա-դեմոկրատական հեղափոխության փոխհարաբերությամբ պրոբլեմը

Պրոլետարական հեղափոխության հիմնական տիպարները.—

ա) պրոլետարական հեղափոխություն, վոր կապիտալիստական հասարակարգի զարգացման ավիկ կամ պակաս յերկարատև շրջանով և բաժանված բուրժուա-դեմոկրատական հեղափոխությունից:

բ) պրոլետարական հեղափոխություն, վոր բըղխում և բուրժուա-դեմոկրատական հեղափոխությունից, և

գ) պրոլետարական հեղափոխություն այնպիսի յերկրներում, վորոնք կապիտալիստական զարգացման շրջանը չեն անցնում:

Բուրժուա-դեմոկրատական հեղափոխության՝ պրոլետարականի վերածվելու պատմական պայման-

ներն ու նախադրյալներն ըստ Մարքս-Ենգելսի և Լենինի: Բուրժուա-դեմոկրատական հեղափոխության շարժիչ ուժերը և բանվորա-գյուղացիական դաշինքի պրոբլեմը բուրժուա-դեմոկրատական հեղափոխության շրջանում և վերաճման շրջանում: Մարքսի և Լենինի տեսակետները պրոլետարական հեղափոխության և գյուղացիական պատերազմի զուգադրության մասին:

Բուրժուա-դեմոկրատական հեղափոխության՝ պրոլետարականի վերածվելու ուսաստանյան փորձի միջազգային նշանակությունը: 1905 և 1917 թվականների ուսական հեղափոխության առանձնահատկությունները՝ պրոլետարական հեղափոխության զարգացման հիմնական տիպարների, ուղիների և պայմանների տեսակետից: Փետրվարյան հեղափոխությունը վորպես պրոլետարականի վերածվող բուրժուա-դեմոկրատական հեղափոխություն: Հոկտեմբերյան հեղափոխությունը վորպես պրոլետարական հեղափոխություն, վոր ծնունդ և առնում բուրժուա-դեմոկրատականից՝ վերջինս վերաճման հետևանքով և զուգընթացորեն լուծում և բուրժուա-դեմոկրատական հեղափոխության չլուծված խնդիրները:

Բուրժուա-դեմոկրատական հեղափոխության՝ պրոլետարականի վերածվելու պատմական պայմանները և նախադրյալները 1905 և 1917 թվականների հեղափոխության ժամանակ (վերաճման ձևի և տեմպի խնդիրները՝ միջազգային հակասությունների և միջազգային ընդհանուր դրության կապակցությամբ):

Լենինի տեսակետը մեր հեղափոխության բնույթի մասին: Հոկտեմբերյան հեղափոխության զարգաց-

ման յերկու ետապը (շրջանը) և պրոլետարական հեղափոխության ու գյուղացիական պատերազմի զուգադրության խնդիրը մեր հեղափոխության զարգացման հետհոկտեմբերյան շրջանում: Կոմինտերնի ծրագիրը՝ պրոլետարական հեղափոխության զարգացման հիմնական տիպարները, պայմանները և ուղիները մասին:

5. Համաշխարհային պրոլետարական հեղափոխությունը յեվ նրա հաղթանակի հնարավորության խնդիրը մեկ յերկրի սահմաններում

Համաշխարհային պատերազմը վորպես դասակարգային տեական պատերազմների և բուրժուական հասարակարգի հակահեղափոխական անխուսափելի ջղաձգությունների մի եպոխտ: Մարքս-Ենգելսի և Լենինի տեսակետը համաշխարհային հեղափոխության զարգացման անհավասարաչափության մասին՝ կապիտալիզմի զարգացման և փաման անհավասարաչափության կապակցությամբ: Մարքսի և Ենգելսի կարծիքը համաշխարհային հեղափոխության զարգացման ուղիների և պրոլետարական հեղափոխության սկզբվելու և հաղթանակելու հնարավորության մասին կապիտալիստական որդանիզմի առանձին անդամներում: Մարքսի և Ենգելսի հարցադրությունը՝ պրոլետարական հեղափոխության մեկ յերկրի սահմաններում հաղթանակելու հնարավորության մասին արդյունաբերական կապիտալիզմի եպոխտում (տե՛ս. նրանց «Կոմունիզմի սկզբունքները» և պատմական հետազաշխատությունները): Մարքսի և Ենգելսի տեսակետը հեղափոխական պատերազմների հնարավորության և

անխուսափելիության մասին՝ հաղթանակող պրոլետարիատի կողմից ընդդեմ կապիտալիստական յերկընեղի:

Իմպերիալիզմի եպոխտում կապիտալիստներն զարգացած յերկրներում ծավալվող պրոլետարական հեղափոխությունների, աշխարհների վերածվող բուրժուա-դեմոկրատական հեղափոխությունների և ազգային-ազատագրական շարժումների ու գաղութային հեղափոխությունների միացումը — վորպես համաշխարհային պրոլետարական հեղափոխության մեկ միասնական պրոցես: Ինքնորոշվելու իրավունքը: Համաշխարհային հեղափոխության զարգացման անհավասարաչափությունը և պրոլետարական հեղափոխության հաղթանակի հարաբերական հեշտության պատճառները հետաֆնաց կապիտալիստական յերկըրներում: Դրա նախապատրաստության և հաղթանակի դժվարությունները կապիտալիստական Արևմուտքի յերկրներում: Լենինի ուսմունքը պրոլետարական հեղափոխության հաղթանակի հնարավորության մասին մեկ՝ առանձնորեն վերցրած յերկրի սահմաններում, նկատի առնելով կապիտալիստական զարգացման անհավասարաչափություն իմպերիալիզմի եպոխտում: Պրոլետարական հեղափոխության հաղթանակը մեկ յերկրում, վորպես պրոլետարական հեղափոխության զարգացման տիպական դեպքն իմպերիալիզմի եպոխտում: Կապիտալիստական սիստեմի հիմնական հակասությունները հետպատերազմյան իմպերիալիզմի եպոխտում: Համաշխարհային տնտեսության պառակտումը կապիտալիզմի յերկրների և կառուցվող սոցիալիզմի յերկրների, վորպես կապիտալիստական

ապրած ճգնաժամի հիմնական արտահայտությունը: Լենինի տեսակետը մեկ յերկրում (մասնավորապես ԽՍՀՄ-ում) հաղթանակած պրոլետարական հեղափոխության ներգործության ձևերի և յեղանակների մասին համաշխարհային հեղափոխության զարգացման վրա: ԽՍՀՄ վորպես համաշխարհային հեղափոխության զարգացման մի ձև: Կոմինտերնը և նրա դերը համաշխարհային հեղափոխության մեջ:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԱՌԱՋԻՆ ԹԵՄԱՅԻ ՀԱՄԱՐ

1. МАРКС и ЭНГЕЛЬС.—„Коммунистический манифест“, гл. 1.
2. СТАЛИН.—„Об основах ленинизма“, гл. II, „Метод“ и гл. III. „Теория пролетарской революции“.
3. К. МАРКС.—„Критика Готской программы“ гл. 1, п. 4 и 5.
4. СТАЛИН.—„Вопросы ленинизма“. Предисловие, гл. 4. „Пролетарская революция и диктатура пролетариата“.
5. МАРКС и ЭНГЕЛЬС.—„Обращение к союзу“.
6. ЛЕНИН.—„Имериализм как новейший этап капитализма“ том XIII, гл. X.
7. ЛЕНИН.—„О лозунге Соединенных Штатов Европы“, т. XIII.
8. ЛЕНИН.—„Пролетарская революция и ренегат Каутский“, Гл. „Что такое интернационализм“ и „Примиренчество буржуазии под видом экономического анализа“ т. XVIII, ч. II.

9. ЛЕНИН.—„О задачах пролетариата в данной революции“, т. XVI, ч. I.
10. ЛЕНИН.—„Лучше меньше, да лучше“ т. XVIII, ч. II.
11. ЛЕНИН.—„Третий Интернационал и его место в истории“, т. XVI.
12. ЛЕНИН.—„Итоги дискуссии о самоопределении“, т. XIII, стр. 430—431.
13. ЛЕНИН.—Программа Коминтерна—раздел II.

II Թ Ե Մ Ա

ՊՐՈԼԵՏԱՐԻԱՏԻ ԴԻԿՏԱՏՈՒՐԱՆ ՅԵՎ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

1. Պրոլետարիատի դիկտատուրան, նրա հիմնական գծերն ու խնդիրները ըստ Մաքսի յեվ Ենգելսի

Պրոլետարիատի դիկտատուրան վորպես պրոլետարիատի հեղափոխական դերի լրումը պատմության մեջ: Պրոլետարական և բուրժուական դեմոկրատիան: Պարիզյան Կոմմունան վորպես պրոլետարական պետության տիպար: Պրոլետարիատի դիկտատուրայի յերեք կողմը: Պրոլետարիատի դիկտատուրան վորպես հասարակության սոցիալիստական վերակազմության և դասակարգերի վոչնչացման գործիք: Կուսակցության տեղն ու դերը պրոլետարական դիկտատուրայի սխառնմամբ:

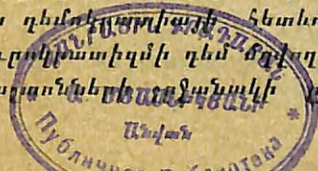
Պրոլետարիատի դիկտատուրայի և կուսակցության դիկտատուրայի խնդիրը Լենինի և Համկ(բ) Կ հարցադրությամբ և նախկին տրոցկիստական ռապորտներին բնականաբար: Նախկին բանվորական ռապորտներին և դեմոկրատական ցենսուրայի դեմ խմբի սինդիկալիստական թեքումը պրոլետարական դիկտատուրայի կենսագործման պայմանների և ուղիների խնդրում: Պրոլետարական դիկտատուրայի շարժիչ փոփոխությունները: Մասնավորապես կազմակերպությունները պրոլետարիատի դիկտատուրայի սխեմայում: Լենինը դասակարգային պայքարի ձևերի մասին պրոլետարիատի դիկտատուրայի որով: Պրոլետարիատի դիկտատուրան վորպես պրոլետարիատի և գյուղացիության դասակարգային դաշինքի հատուկ մի ձև: Այդ խնդրի ռապորտությունիստական մեկնությունը մեկ կողմից՝ տրոցկիստների և, մյուս կողմից՝ Համկ(բ) Կ մեջ գոյություն ունեցող աջ ուղիներիստների կողմից:

2. Պրոլետարիատի դիկտատուրայի պեսական ձեզը չեզ պրոլետարական պետության կառուցումը

Սորհուրդները վորպես պրոլետարիատի դիկտատուրայի պետական ձև: Սորհրդային սխեմայի առանձնահատուկ գծերը, երկրորդը և նշանակությունը: ՍՍՀՄ Սահմանադրությունը: Ազգային մոմենտները խորհրդային շինարարության մեջ: Սորհուրդները լոգոնդի տարբերությունը պրոլետարիատի և գյուղացիության հեղափոխական-դեմոկրատական դիկտատուրայի համար մղվող պայքարի պայմաններում: Նույն աջ լոգոնդից՝ պրոլետարիատի դիկտատուրայի համար մղվող պայքարի պայմաններում: Սորհրդային

պետությունը վորպես Մարքսի և Լենինի ուսմունքի կենսագործումը պրոլետարիատի դիկտատուրայի մասին: Սորհրդային սխեմայի դասակարգային երկրորդը և «բանվորա-գյուղացիական պետության» խնդիրը:

Սորհրդային պետության երկրորդ աղավաղումը և նրա քննադատման հակահեղափոխական բնույթը արդի ռեվոլյուցիոնիզմի, տրոցկիզմի, աջ թվումնակ Արևմուտքի ուլտրա-ձախերի և աջերի կողմից: Սորհրդային իշխանության տերմիդորական վերասերման ռեվոլյուցիոնիստական թեորիայի սոցիալական արմատները: Ոստիկանական և տրոցկիստների ռապորտությունիստական թեորիան՝ մանր-բուրժուական քաղաքական կուսակցությունների լեգալիզացիայի (որինականացման) և «բանվորա-գյուղացիական պետության» մասին պրոլետարական դիկտատուրայի պայմաններում: Համկ(բ) Կ մեջ գոյություն ունեցող աջ ուղիներիստների տեսակետը քաղաքի և գյուղի կապիտալիստական տարրերի շահագրգռության մասին: Սորհրդային պետության ամրացման և կառուցման գործով, վորպես լենինիզմի ռեվոլյուցիոն աջից: Սորհրդային պետություն և խորհրդային դեմոկրատիա: Բյուրոկրատական խեղաթյուրումներ: Սորհրդային պետության մեջ, նրանց սոցիալական արմատները և դրանց դեմ կռիվը միջոցները: Բանգյուղատնտեսության և ԿՎՀ վերակազմության լենինյան պլանը և պայքարը բյուրոկրատիզմի դեմ: Ինքնաքննադատության և պրոլետարական դեմոկրատիայի հետևողական կիրառման դերը բյուրոկրատիզմի դեմ: Մղվող պայքարում: Ընտրովի պայքարների լեգալիզացիայի լեգալիզացիայի խոր-

հըրդալին ապադարտում, առաջըաշումը և անկուսակցական բանվորական լաչն մասսաների ներգրավումը դեպի Սորհդալին պետություն կառուցման գործը, վորպես պրոլետարական դեմոկրատիայի կենսագործում և վորոշակի քայլեր դեպի պետության անհաջողումը: 16-րդ կուսկոնֆերենցիայի վորոշումները բյուրոկրատիզմի դեմ պայքարելու միջոցների մասին: Սորհդալին սխտեմի համաշխարհային պատմական նշանակությունը:

3. Փոխանցում կապիթալիզմից դեպի սոցիալիզմ յեվ այդ ԵՐՋԱՆԻ ԻԻՄՃԱԿԱՆ ԿԱԿԱՍՈՒԼՅՈՒՆՆԵՐԸ

Այդ հակասությունների չերկու տեսակը. —

- 1) հակասություն սոցիալիզմի և կապիտալիզմի միջև,
- 2) հակասություն սոցիալիզմի և մանր-տպրանքային արտադրության միջև: Այդ հակասությունների հաղթահարման ուղիներն ու ձևերն ըստ Մարքսի և Լենինի: Այս խնդրի մարքս-լենինյան առաջադրության անհասկացողությունը մեկ կողմից՝ տրոցկիստների և մյուս կողմից՝ աջ ուկլոնիստների կողմից: Դասակարգերն ու դասակարգային պայքարը պրոլետարիատի դիկտատուրայի եպոխտում: Լենինի ուսմունքը կուլտուրական հեղափոխության մասին:

4. Սոցիալիստական ԵԻՄԱՐԱՐՈՒՅԱՆ ԻԻՄՃԱԿԱՆ ԵՏԱՎՈՐՆԵՐԸ

Լենինը փոխանցման շրջանի հիմնական հակասությունների մասին: Նեպի ելեմենտները 1918 թվի գարնանը Լենինի կողմից ուրվագծած սոցիալիստական շինարարության սկզբնական պլանում: Ռազմա-

կան կոմմունիզմը վորպես՝ քաղաքացիական պատերազմի պայմաններից հարկադրված՝ դեպի սոցիալիզմ անմիջականորեն փոխանցվելու մի փորձ: Նեպին փոխանցվելու ընդհանուր և անմիջական պատճառները: Նեպի ելությունը: Նահանջի, ուժերի վերախմբավորման և առաջխաղացման ելեմենտները նեպի մեջ: Պետկապիտալիզմի և կոոպերացիայի խնդրի լենինյան հարցադրության կապն այդ չերեք մոմենտների հետ տարբեր ժամանակաշրջաններում: Նեպի գնահատությունը տրոցկիստների և ՀամԿ (բ) Կ աջ ոպպոզիցիայի կողմից: Լենինի կոոպերատիվ պլանը և մեր զարգացման ընդհանուր դիժը:

Ազգային ծայրամասերի սոցիալիստական վերակառուցման ուղիները ԽՍՀՄ-ում և ՀամԿ (բ) Կ ու խորհրդային իշխանության ազգային քաղաքականությունը: Լենինյան կոոպերատիվ պլանի ոպպոզիցիոնիստական խեղաթյուրումը տրոցկիզմի և աջ թեքման կողմից:

Գյուղացիական տնտեսության զարգացման և գյուղի դասակարգային շերտավորման ուղիներն ու տեղեկները ԽՍՀՄ-ում և «Ով ում կհաղթի» պրոբլեմը սոցիալիստական շինարարության տարբեր ետապներում: Միջակի հետ դաշնակցելու լենինյան քաղաքականությունը կուլակի դեմ կովելու պայմաններում, վորպես գյուղի սոցիալիստական վերակառուցման նախապլան: Զոդման նոր ձևերը վերակառուցողական շրջանի պայմաններում և ՀամԿ (բ) Կ մեջ գոյություն ունեցող աջ թեքումը: Սոցիալիստական շինարարության դժվարությունները, դրանց հաղթահարելու ուղիները և աջ թեքման պատճորմը: Բան-

վորա-գլուղացիական բլուկի աջ թեորիան և գլուղացիութանն անընդհատ զիջումներ անելու գաղափարը: Կուսակցութան ընդհանուր կուրսի ռեվիզիան Համկ(բ)Կ մեջ գոյություն ունեցող աջ ուղիւնիստների կողմից (ինդուստրիացման տեմպն իջեցնելու գաղափարը, կուտնտեսային և խորհրդային շինարարության թերազնահատումը և այլն): Կուսակցության XV համագումարի, Կենտկոմի հետագա պլենումների և 16-րդ կուսկոնֆերենցիայի վորոշումները, վորպես լենինյան ուսմունքի հետևողական կիրառումն՝ սոցիալիստական շինարարության և գլուղի սոցիալիստական վերակառուցումը ընթացիկ մոմենտի առանձնահատկություններին հարմարեցնելու տեսակետից: Համկ(բ) Կ քաղաքականության միջազգային նշանակությունը գլուղի վերաբերմամբ: Կոմինտերնի ծրագիրը սոցիալիստական շինարարության ուղիների և ձևերի մասին և պրոլետարական դիկտատուրայի քաղաքականությունը գլուղում:

5. Սոցիալիզմի հաղթանակի ինքզինքը մեկ յերկրի սաեմաներում յեվ սոցիալիզմի վերջնական հաղթանակը

Լենինի ուսմունքը մեկ յերկրի սահմաններում սոցիալիզմի հաղթանակի հնարավորությունների մասին (մասնավորապես՝ ԽՍՀՄ-ում), նկատի առնելով կապիտալիզմի զարգացման և փութան անհավասարաչափությունը իմպերիալիզմի եպոխտում, Լենինը ԽՍՀՄ-ում սոցիալիզմ կառուցելու նախադրյալների մասին և այդ կառուցման համար անհրաժեշտ և գոհացուցիչ պայմանների առկայությունը:

Մեկ յերկրի սահմաններում (ԽՍՀՄ-ում) սոցիալիզմի հաղթանակի հնարավորություն խնդրել, վորպես մի հարց, վոր հիմնականում վոչայլ ինչ է, բաց յեթե պրոլետարական հեղափոխության ներքին ուժերով այդ յերկրում գոյություն ունեցող դասակարգային հակասությունները հաղթահարելի համարելու խնդրել: Սոցիալիզմի վերջնական հաղթանակի խնդրել վորպես զինված միջամտություններից ապահովություններ ստեղծելու խնդրել: Լենինի տեսակետը ԽՍՀՄ-ում սոցիալիստական հաղթական շինարարություն ծավալելու հնարավորության մասին՝ համաշխարհային հեղափոխության ուշանալու պայմաններում: Մեկ յերկրի սահմաններում սոցիալիզմի հաղթանակը հնարավոր լինելու վերաբերմամբ լենինյան ուսմունքի ռեվիզիան տրոցկիզմի և նախկին ռադիկալիզմի բլուկի կողմից, նկատի ունենալով կապիտալիստական զարգացման անհավասարաչափության որոշ ժխտումը նրանց կողմից և հավատ չունենալը դեպի մեր հեղափոխության սոցիալիստական բնույթը:

ԽՍՀՄ տնտեսական և տեխնիկական հետադանացության անհաղթահարելի լինելու ռադիկալիզմի պրոլետարիատի պետական ոգնություն: Մեր և համաշխարհային տնտեսության կապերի տրոցկիստական դնահատությունը, վորպես մի պնդում, թե խորհրդային եկոնոմիկան յենթակա է միջազգային կապիտալիզմի վերահսկողության:

Տրոցկիզմի իդեոլոգիայի հակահեղափոխական եյությունը և նրա գաղափարական ազդակցությունը 2-րդ ինտերնացիոնալի ռեվիզիոնիստների հալացքներին:

6. Սոցիալիզմ յեվ կոմունիզմ յեվ պետության անեացում

Սոցիալիզմը վորպես կոմունիզմի առաջին աս-
տիճան: Կապիտալիզմի հիմնական հակասությունների
վերացումը սոցիալիստական հասարակարգի կողմից:
Այդ վերացման վոչ-լիակատար լինելը:

Պետության լիակատար անեացման տնտեսական
նախադրյալները: Կոմունիզմը վորպես սոցիալիստա-
կան հեղափոխությամբ սկսված հասարակական հարա-
բերությունների հեղաշրջման ամբողջացում:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ՅԵՐԿՐՈՐԴԹԵՄԱՅԻ ՀԱՄԱՐ

1. ЛЕНИН.—«Государство и революция», гл. I—V, т. XIV, ч. II.
2. ЛЕНИН.—«Пролетарская революция и ре-
негат Каутский», т. XV, стр. 447-474.
3. ЛЕНИН.—Тезисы и доклад о буржуазной
демократии и диктатура пролетариата.
т. XVI.
4. СТАЛИН.—«Вопросы ленинизма», гл. IX.
5. СТАЛИН.—«К вопросам ленинизма», гл. IV,
V, VI и VII.
6. СТАЛИН.—Заключительное слово на XV
съезде партии.
7. СТАЛИН.—«Вопросы и ответы», гл. I и V.
8. ЛЕНИН.—«Экономика и политика в эпоху
диктатуры пролетариата», т. XVI.
9. ЛЕНИН.—«Пять лет российской революции
и перспективы мировой революции»,
т. XVIII, ч. II.

10. ЛЕНИН.—«О кооперации» т. XVIII, ч. II.
11. СТАЛИН.—Речь на ноябрьском пленуме
ЦК—1928 г.

III Թ Ե Մ Ա

ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ

1. Կուսակցությունը յեվ նրա գերը պրոլետարիատի գաղափարգային պայքարում

Դասակարգ և կուսակցություն: Մարքսը, Ենգել-
սը և Լենինը բանվորական կուսակցության մասին, վոր-
պես պրոլետարիատի ավանգարդի: Պրոլետարիատի հա-
մար կուսակցական ինքնուրույն կազմակերպություն
ունենալու անհրաժեշտության պատճառները: Կուսակ-
ցությունը վորպես պրոլետարիատի գաղափարգային
պայքարի ղեկավար: Հեղափոխական թեորիայի նշա-
նակությունը կուսակցության համար գաղափարգային
պայքարը ղեկավարելու գործում:

Դասակարգային թեորիայի զարգացման կապը
գաղափարգային ինքնապիտակցության զարգացման
հետ: Լենինի տեսակետը սոցիալիստական ինտելիգեն-
ցիայի դերի մասին գաղափարգային թեորիայի—զի-
տական սոցիալիզմի թեորիայի մշակման գործում:
«Տարերայնությունն ու գիտակցականությունը» բան-
վորական շարժման մեջ: Զ-րդ Ինտերնացիոնալի ու-
լիզիոնիստների տեսակետը կուսակցության և հեղա-
փոխական թեորիայի դերի մասին: Կուսակցության
ղեկավարող դերի և հեղափոխական թեորիայի համար

մղվող պայքարի նշանակութունը: Կուսակցութիւնը վորպես պրոլետարիատի ղեկատուութիւնը գործիք: Կուսակցութեան դերը պրոլետարիատի ղեկատուութեան համար մղվող պայքարում պրոլետարական ղեկատուութեան սխտեմի մեջ: «Շարժիչ փոկերի» և ղեկավարութեան միասնիցմի խնդիրը պրոլետարիատի ղեկատուութեան սխտեմում: Լենինյան ուսմունքը կուսակցութեան վերաբերմամբ բալլընդացիական լինելու իրադրութիւնը Համ. Կ (բ.) Կ-ում և Կոմիւնտերնում:

2. Պրոլետարիատի Կուսակցութեան ստատեգիայի լեզուային կայտնարը

Կուսակցութեան ստատեգիան, տակտիկան և ծրարագիրը: Մարքսիզմի և Լենինիզմի ստատեգիայի և տակտիկայի ընդհանուր բնույթը: Դիալեկտիկան և փոքրէական ստատեգիական և տակտիկական ղեկավարութեան հիմքը ըստ Մարքս-Ենգելսի և Լենինի: Դեպի ստատեգիայի և տակտիկայի խնդիրները ղեկավարական մեթոդներով չունենալը փոքրէական մանր-բուրժուական սոցիալիզմի և պրոլետարական կուսակցութեան մեջ յեղած մանր-բուրժուական թեքումների ընտրող գիծն ու հատկութիւնը: Մարքսիզմ-Լենինիզմի մեջ պարփակված կոնկրետութիւնը, ճկունութիւնը և հեղափոխականութիւնը:

Սոցիալ-դեմոկրատների (այդ թիւում նաև տրոցկիստների) անկարողութիւնը՝ հաշիւ առնելու իրադրութեան յուրահատկութիւնը, մեղալ սխեմաները և ուղղորդումները, միջազգային սոցիալ-դեմոկրատիայի կողմից պրոլետարիատի դատակարարական պայքարի

ստատեգիայի և տակտիկայի վերաբերյալ մարքսիստական ուսմունքի խեղաթուրումը՝ պրոլետարիատի ղեկատուութեան և պրոլետարական հեղափոխութեան թեքումների ընդհանուր ղեկավարի կապակցութեամբ:

Պրոլետարական կուսակցութեան ստատեգիայի և տակտիկայի հիմնական մոմենտները: Հիմնական հատվածի վորջումը և պրոլետարիատի դաշնակիցների ընտրողութիւնը: Վճռական հարված հասցնելու մոմենտի ընտրողութիւնը: Քաղաքական գծի կայունութիւնն ու մարտութիւնը: Պահեստի ուժեղումը մանչուրիայի Պալքարի ձևերի ընտրողութիւնը, հիմք առնելով պայքարի պայմանների և մասսաների փորձի հաշվառութիւնը:

Դիւսալոր ողակի վորջումը դատակարարական պայքարի պրոցեսների շղթայում:

Առաջխաղացման տակտիկան և նահանջի տակտիկան: Լենինիզմի ստատեգիայի և տակտիկայի հիմնական գծերը Արևմուտքի կապիտալիստական չեղելուն և Արևելքի գաղութային չեղելուն համար: Միացյալ ճակատի տակտիկան: Պալքարի լեզու և անլեզու ձևերի զուգադրութիւնը: Պարլամենտական և մասսաշահան պայքարը կոմկուսակցութեան տակտիկայում: Արևմուտքի և Արևելքի կոմկուսակցութիւնների այժմյան տակտիկայի հիմնական մոմենտները: Ստատեգիական պլանը և կոմկուսակցութեան տակտիկան չինական հեղափոխութեան մեջ, վորպես քաղաքական ստատեգիայի և տակտիկայի մարքսիստ-լենինյան սկզբունքների կիրառում: Կոմիւնտերնի 6-րդ կոնգրեսսը Արևմուտքի և Արևելքի կոմկուսակցութիւնների փաստական խնդիրների մասին: Անգլիա-

կան և ֆրանսիական կոմկուսակցութիւններէ նոր տակտիկան:

3. Պրոլետարիատի կուսակցութեան կազմակերպական հիմունքները

Կուսակցութեան կազմակերպական սկզբունքներէ կապը նրա ծրագրի, ստրատեգիայի և տակտիկայի հետ:

Կուսակցական տնտեսագործութիւնը, նրա նշանակութիւնը և պատմական սահմանափակութիւնը: Խմբական կազմակերպութիւնը կուսակցական կազմակերպութեան վերածվելու պայմանները:

Կուսակցական կազմակերպութեան ձևը ցարիզմի դեմ մղվող պայքարի պայմաններում: Պրոֆեսսորնալ հեղափոխականներ ստեղծելը: Կազմակերպական հիմնական սկզբունքներն այդ շրջանի կուսակցութեան համար:

Նարոդովոլչեստվոյի կազմակերպական փորձը և լենինի վերաբերմունքը դեպի այդպիսին: Բայշևիզմ և բլանկիզմ:

Կազմակերպական սկզբունքներէ կապը դասակարգային պայքարի պայմաններէ հետ: «Անվերապահ կենտրոնացումը և խստագոյն դիսցիպլինան» վորպես լենինիզմի հիմնական կազմակերպական սկզբունք: Կենտրոնականութիւն (ցենտրալիզմ) և ներկուսակցական դեմոկրատիա: Նրանց ձևերն ու զուգադրութիւնները՝ նայած դասակարգային պայքարի պայմաններին: Կուսակցական մասսաներն ու կուսակցական առաջնորդները: Կուսակցութիւնն ու կուսակցական ապարատը: «Քննադատութեան ազատութիւն» և գործնական քննադատութիւն: Ինքնաքննադատու-

թեան նշանակութիւնը կուսակցութեան ամբացման գործում: Դիսցիպլինան (կարգապահութիւնը) և կուսակցութեան միասնականութիւնը: Գաղափարական տոկոսնութիւնը վորպես զբաղ հիմք: Դիսցիպլինայի և կուսակցութեան միասնականութեան առանձնահատուկ նշանակութիւնը պրոլետարիատի դիկտատուրայի ելուցակը:

Մենշևիզմը և տրոցկիզմը դիսցիպլինայի և կուսակցութեան միասնականութեան մասին: Մենշևիկ-տրոցկիստական կազմակերպական հայացքներէ դասակարգային արմատները: Տրոցկիզմը, վորպես «աղայական անարիւղ»: Մանր բուրժուազիան և պրոլետարիատը կազմակերպական խնդիրներէ վերաբերմամբ: Կապը մասսաների հետ և կուսակցութեան կառուցվածքի արտադրական հիմքը: Կուսակցութեան շարքերի սխտեմատիկ զտումը վորպես նախապայման այդ շարքերը խորթ ու ոտար տարրերից ազատ պահելու համար: Բանվորների ընդունելութիւնը կուսակցութեան մեջ և կուսակցութեան սոցիալական կազմի կարգավորման միջոցները:

Տեղիւրդ ինտերնացիոնալի կուսակցութիւններէ կառուցման հիմքը:

Կուսակցութիւնը և պրոլետարիատի ու դրուգայութեան վոչ-կուսակցական մասսայական կազմակերպութիւնները: Կոմիւնտերնի կազմակերպական սկզբունքները: Կոմիւնտերնի շարքերն ընդունվելու 21 պայմանը: Կոմիւնտերնի արդի կազմակերպական պրակտիկան և պայքար բայշևիզացիայի համար կուսակցական շինարարութեան ասպարիզում:

**4. Բանվորական շարժման զաղափարա-օակսիական
յեվ կազմակերպական միասնության պայքարի
մեքոզմերը**

Մարքսը և Ենգելսը դեպի մանր-բուրժուական սոցիալիստական և դեմոկրատական կուսակցություններն ունենալիք վերաբերմունքի մասին:

Մարքսի և Ենգելսի տեսակետը պրոլետարական կուսակցության մեջ յերևացող ոպպորտունիզմի դեմ պայքարելու մասին: Լենինը՝ բանվորական կուսակցության մեջ գոյություն ունեցող թշնամիների և մասնավորապես՝ տեսական թեքումների դեմ մղվող պայքարի նշանակության մասին:

Համկ(բ)ի վողջ պատմության ընթացքում հայտաբերված թեքումների հիմնական տեսակները: Նրանց նմանությունն ու տարբերությունը:

Ոպպորտունիստների հետ միասին մեկ կուսակցության մեջ կենակցելու հնարավորությունը: Դրա պայմաններն ու սահմանները: Այդորինակ կենակցության անթույլատրելի լինելու պայմանները (բալլեիկներին և մենշևիկներին փոխհարաբերությունների որինալի հիման վրա):

Լենինիզմը և սրբակիզմը միասնականության և ֆրակցիոնականության մասին: Յուրաքանչյուր ֆրակցիոնականության դասակարգային բնույթը: Ֆրակցիոնականության դեմ պայքարելու անհրաժեշտությունը պրոլետարիատի միասնական կուսակցության շրջանակներում:

Այդ պայքարի մեթոդը բալլեիկներին մոտ:

Լենինի տեսակետը կուսակցության զարգացման

բնույթի և յերկու ֆրոնտում պայքար մղելու անհրաժեշտության մասին, սրելով այդ պայքարը հատկապես այն թիքման դեմ, վորպիսին այս կամ այն իրադրության մեջ առավելագույն վտանգն և ներկայացնում:

Պայքարը թեքումների և նրանց հանդեպ ունեցած հաշտվողականության դեմ, վորպես կուսակցության միասնականությունն ամրացնելու կարևորագույն միջոցներից մեկը:

Ոպպորտունիստական տակտիկայի կապն ոպպորտունիզմի կազմակերպական սկզբունքների հետ: «Ոգոստոսյան բյուկը» վորպես կազմակերպական և տակտիկական ոպպորտունիզմի որինակ:

Ֆրակցիոնականության և աջ ու «ձախ» թեքումների դեմ մղվող պայքարը Արևմտուքի և Արևելքի կոմունիստական կուսակցությունների մեջ: «Ձախության» մանկական հիվանդությունը կոմունիզմի մեջ և Կոմինտերնի ներսում գոյություն ունեցող աջ թեքումները:

Համկ(բ) Կուսակցությունը և Կոմինտերնը այդ պայքարի լենինյան ուղիների վրա՝ իրենց արդի պրակտիկայով: Համկ(բ) Կուսակցության և Կոմինտերնի մեջ ներկայումս գոյություն ունեցող աջ թեքումը վորպես կուսակցության զարգացման ընթացիկ շրջանի գլխավոր վտանգ:

Աջ թեքման հիմնական հատկությունները և գծերը, նրա կազմակերպական հատկությունները և նրա դեմ պայքարելու միջոցները:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ՅԵՐՐՈՐԴ ԹԵՄԱՅԻ ՀԱՄԱՐ

Կ 1-օյ подтеме:

1. МАРКС И ЭНГЕЛЬС.—„Коммунистический Манифест“ под редакцией Рязанова, стр. 87.
2. СТАЛИН.—„Об основах ленинизма“, гл. «Партия», § 1.
3. ЛЕНИН.—„Что делать“, т. V, изд. 1925 г., стр. 147-151 и 267-269.
4. ЛЕНИН.—„Детская болезнь „левизны“ в коммунизме“, т. XVII, изд. 1923 г., стр. 117-120.
5. СТАЛИН.—„Об основах ленинизма“, гл. «Теория», § 1 и 2.
6. ЛЕНИН.—„Речь о роли коммунистической партии“, т. XVII, изд. 1923 г., стр. 270-273.
7. ЛЕНИН.—„Великий почин“, т. XVI, стр. 249.

Կо 2-օյ подтеме:

1. СТАЛИН.—„Об основах ленинизма“, гл. «Стратегия и тактика».
2. Тезисы о большевизации компартий. БЕ-ЛА-КУН.—„Коминтерн в резолюциях“, ч. 1 и II.
3. ЛЕНИН.—„Детская болезнь „левизны“ в коммунизме“, т. XV, изд. 1923 г., гл. VI и VII.

4. Программа Коминтерна, раздел VI.

к 3-ей подтеме:

1. СТАЛИН.—„Об основах ленинизма“, гл. «Партия», §§ 2-6.
2. ЛЕНИН.—„Что делать“, т. V, изд. 1925 г., стр. 229-235.
3. ЛЕНИН.—„Шаг вперед, два шага назад“, т. V, стр. 357-358.
4. Тезисы о большевизации компартий.
5. АГИТПРОП и ИСТПАРТ ЦК ВКП (б) «Троцкий в партии в 1904 г.»
6. СТАЛИН.—„О правом уклоне и индустриализации страны».
7. СТАЛИН.—„О правом уклоне в Германской компартии».
8. ЯРОСЛАВСКИЙ.—Тезисы XVI конференции.
9. МОЛОТОВ.—Тезисы к июльскому пленуму.

Կ 4-օյ подтеме:

1. ЛЕНИН.—„Детская болезнь „левизны“ в коммунизме“ т. XVII, изд. 1923 г., гл. IV.
2. ЛЕНИН.—„Шаг вперед, два шага назад“, т. V, изд. 1925 г., стр. 478-484.
3. Резолюции съездов и конференций ВКП (б), начиная с X съезда и резолюции последних пленумов ИРКИ о борьбе с оппозицией.
4. МАРКС И ЭНГЕЛЬС.—„Коммунистический Манифест“, гл. III.

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0180865

